

Til
Kulturdepartementet

Oslo, 1. september 2016

HØRINGSVAR
FORDELING AV NORSK TIPPINGS OVERSKUDD TIL SAMFUNNSNYTTIGE OG HUMANITÆRE
ORGANISASJONER

Dette høringssvaret er et felles svar fra Hørselshemmedes Landsforbund, Norges Parkinsonforbund, Norsk Epilepsiforbund, Norske Kvinners Sanitetsforening, Diabetesforbundet, MS – forbundet, Cerebral Parese- foreningen, ADHD Norge, Norges Astma og Allergiforbund, Norsk Revmatikerforbund, Foreningen for Hjertesyke barn, Mental Helse, Dysleksi Norge, Landsforeningen uventet barnedød, Autismeforeningen i Norge, NORILCO, Voksne med medfødt hjertefeil, Personskadeforbundet LTN, Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte, Norges Fibromyalgi Forbund og Ung Kreft.

Fordeling til landsdekkende, frivillige organisasjoner basert på objektive kriterier

Sammendrag av hovedsynspunkter:

- Ny ordning må stimulere til vekst i frivillig sektor gjennom lokal virksomhet blant landsdekkende samfunnsnyttige- og humanitære organisasjoner.
- Det må ikke innføres minstegrense på 20 millioner kroner i omsetning.
- Forslag om minstegrense på 20 millioner kroner vil ekskludere en rekke større landsdekkende samfunnsnyttige- og humanitære organisasjoner som bygger sin virksomhet på frivillige krefter lokalt. Å prioritere de store må ikke bety det samme som å ekskludere flertallet av aktørene innen frivillighet i Norge.
- Alternativene i høringsnotatet oppleves som en videreføring av det historiske "automatforliket" fra 2003. De skisserte alternativene bryter med departementets tidligere intensjon om å skape en ny fordelingsmodell basert på objektive kriterier.
- 10Hs særskilte fordeling, basert på historisk nivå kan ikke aksepteres og anses som helt ubegrunnet. Det er vanskelig å se at 10H har noen særskilt viktig samfunnsrolle som overgår andre viktige samfunnsaktørers bidrag innenfor samfunnsnyttig og humanitære virksomhet.
- Forslag om ny ordning tilfredsstillende ikke intensjonen om at midlene skal stimulere til frivillighet blant store landsdekkende samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner i Norge og bygges på objektive kriterier.
- Forslaget synes ikke å ta hensyn til anbefalingene i Oxford Research rapporten.
- Beredskapstjenestene bør finansieres av Justis- og beredskapsdepartementet over statsbudsjettet.

Innledende kommentarer:

Det vises til Kulturdepartementets høringsbrev med høringsnotat datert 22.6.2016. Dette høringsinnspillet er behandlet av organisasjonenes sentralledd/forbundsstyrer og representerer en samlet gruppes synspunkter på departementets forslag. Disse organisasjonene har de siste årene samarbeidet i denne saken og organisasjonene har valgt

å avlevere felles høringsinnspill, slik det også ble gjort i tidligere høringsrunder i samme sak. Noen av organisasjonene leverer i tillegg også egne hørings svar.

Kulturdepartementet har i en lengre periode arbeidet med å fremme forslag til ny permanent ordning for fordeling av Norsk Tippings overskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner. Organisasjonene som står bak dette høringsinnspillet har stilt seg positive til at regjeringen vil innføre en ny modell for fordeling av midlene, og at den fremtidige modellen skal fremme frivillig aktivitet og gjøre det mulig for tilskuddsmottakeren å videreføre viktige samfunnsoppgaver.

Organisasjonene som har tilsluttet seg dette hørings svaret har bidratt med synspunkter og argumenter i arbeidet. Flere av organisasjonene har blant annet tidligere sendt inn hørings svar i hørings rundene i april og oktober 2013 gjeldende departementets arbeid med nytt regelverk. Flere av organisasjonene deltok også aktivt i utredningsarbeidet som ble utført av Oxford Research på oppdrag for Kulturdepartementet.

Forutsetningen for oppdraget gitt Oxford Research var:

- Nytt regelverk skal bygge på objektive kriterier
- Fremtidig fordelingsmodell skal fremme frivillig aktivitet og gjøre mulig for tredje sektor å videreføre viktige samfunnsoppgaver
- Ny ordning skal være enkel håndterbar og skape forutsigbarhet
- Dagens pengespillpolitikk videreføres/opprettholdes.

Kulturdepartementets arbeid har i perioden 2012 - 2106 blant annet vært bygget på Oxford Research sin evaluering og de innspill som har kommet etter omtalte høringsrunder og kontaktmøter mellom partene og departementet.

Departementets vurdering i at det er behov for et nytt regelverk støttes. Fordeling av samfunnets midler til frivillig sektor kan ikke baseres på et ønske om å kompensere for noen organisasjoners tap av automatinntekter fra 2001, men må bygge på et omforent objektive kriteriesett i tråd med konklusjonene i Oxford Research evalueringen.

Innspill og vurderinger til alternativ 1 og alternativ 2:

I høringsnotatet skisseres det opp to alternativer knyttet til hvilke av 10H organisasjonene som skal ivaretas med fast andel av midlene. Begge alternativer vurderes å være et forsøk i å videreføre tidligere ordning der noen få utvalgte organisasjoner fikk tildelt midler basert på deres omsetningstall i pengeautomatmarkedet tilbake i 2001.

Vi kan ikke se at departementets forslag i noen av alternativene fremmer en rettferdig fordeling basert på objektive kriterier. Ei heller følger noen av alternativene forutsetningen for Oxford Research sitt oppdrag at en fremtidig fordeling skal fremme frivillig aktivitet og gjøre det mulig for tredje sektor å videreføre viktige samfunnsoppgaver. Videre er de to foreslåtte alternativene et brudd på at fordelingen skal skje på grunnlag av den samfunnsmessige verdien av de aktiviteter frivillige organisasjoner driver.

Departementet skriver i notatet:

“En ny permanent ordning vil ikke lengre ta utgangspunkt i organisasjonenes tidligere automatinntekter, men være dynamisk i den forstand at nye organisasjoner som fyller vilkårene i fremtiden vil kunne delta i ordningen”.

Legger departementet alternativ 2 til grunn for ny ordning vil ny fordeling være en videreføring av det som er omtalt som “automatforliket” i 2001, effektivt fra 2003, noe vi ikke kan støtte. Vi vil også advare departementet mot en slik prioritering av noen få på bekostning av øvrige samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner. Våre organisasjoner har vært opptatt av å skape en rettferdig fordeling med ett nytt nullpunkt der alle organisasjoner vurderes ut fra et felles objektive kriteriesett. Alternativ 2 ivaretar ikke objektivitet eller likeverd. Særsomt fordel ligner mer en uforklarlig forfordeling av noen få utvalgte organisasjoner. Det etterlyses uttalte argumenter som begrunner den foreslåtte skjævfordelingen i alternativ 2.

Alternativ 1 sikrer tre organisasjoner sine beredskapstjenester på vegne av samfunnet på et nivå som tilsvarer automatinntektene fra 2001. Departementet omtaler at det uavhengig av alternativ foreslås å sikre beredskapsorganisasjonene for å videreføre viktige nasjonale rednings- og beredskapsoppgaver ivaretatt av de omtalte organisasjonene.

Prinsipielt mener vi at slike oppgaver bør finansieres over statsbudsjettet gjennom øremerking i Justis – og beredskapsdepartementets budsjett. Viktige redningstjenester kan ikke være avhengig av overskuddet til Norsk Tipping.

Ingen av alternativene synes å ta hensyn til anbefalingene i Oxford Research rapporten, og strider med Kulturdepartementets tidligere uttalte intensjon om å skape et nytt nullpunkt der organisasjonene stiller likt ut fra objektive kriterier.

Omforente objektive kriterier som det i stor grad har vært enighet om er:

- Samfunnsnyttig
- Humanitær
- Andre orienterte
- Basert på frivillighet
- Demokratisk oppbygd
- Non-profit
- Landsdekkende

Vi ber departementet vurdere en ny fordelingsmodell, da vi ikke kan støtte hverken alternativ 1 eller 2 slik de foreligger i høringsutkastet. En fremtidig fordelingsmodell av overskuddet til Norsk Topping som gis til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner står seg mer robust og rettferdig hvis alle organisasjoner søker på like vilkår. Dette er vår primære innstilling. Dersom departementet allikevel velger å innstille på skissert alternativ 1 eller 2, vil vår sekundære anbefaling være at alternativ 1 velges. Men, vi håper at regjeringen også ser at viktig frivillig beredskapsarbeid sikres midler over statsbudsjettet gjennom øremerking hos Justis- og beredskapsdepartementet.

I forslaget fremmer departementet innføring av ett nytt kriterium om en omsetning pålydende 20 millioner kroner i sentralleddet. Forslaget synes å være et forsøk på å operasjonalisere begrepet "store" samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner. Vi stiller oss ikke bak forslaget om å avgrense midlene til store samfunnsnyttige- og humanitære organisasjoner, basert på ett kriterium; omsetningskriteriet pålydende minimum 20 millioner kroner. Ved å sette en slik grense honorerer det offentlige organisasjoner med store sentralledd, og ser ikke den verdien og innsatsen som de organisasjonene som faller ut av ordningen grunnet en slik grense utfører for storsamfunnet.

Omsetningskriteriet strider med den generelle oppfatningen av hva en stor samfunnsnyttig og humanitær organisasjon er. Skal størrelse brukes som et nytt kriterium, bør det foreslås et sett av kriterier som sammen kan si noe om en organisasjons nytte for samfunnet. Vi er også av den oppfatning av at settes det en slik grense vil det bidra som et incitament til å bygge større sentraladministrasjoner og ikke fremme frivillig aktivitet ute i lokallagene, der folk bor. Omsetningskriteriet gir ikke et entydig bilde av en organisasjons samfunnsnytte og frivillig aktivitet, men sier heller mer om en større sentraladministrasjon.

Vi stiller oss ikke bak forslaget om å øremerke en andel av midlene til 10H. Slik øremerking vil være i strid med intensjonen om en ny og objektiv fordeling av midlene, og i praksis være ett skritt tilbake til hvordan situasjonen var, før departementet begynte arbeidet med nytt regelverk. Det vil også skape et unødvendig hinder for å utvikle og videreføre viktig samfunnsnyttig arbeid som i dag utføres av mange organisasjoner. Hvis formålet med en slik beløpsgrense er å redusere antall søkerorganisasjoner, kan det allerede gjøres ved å benytte de objektive kriteriene som det redegjøres for.

Departementets forslag om at overgangsordningen skal opphøre støttes. Det er viktig at det kommer på plass en permanent ordning som sikrer forutsigbarhet for landsdekkende samfunnsnyttige- og humanitære organisasjoner basert på objektive kriterier.

Vi slutter oss til forslag om en enkel og lite byråkratisk søkerordning, basert på de objektive kriteriene som omtales i høringsnotatet.

Departementet ønskes lykke til i det videre arbeidet med fordeling av Norsk Tippings overskudd øremerket samfunnsmessige og humanitære organisasjoner.

Med vennlig hilsen

Hørselshemmedes Landsforbund
Forbundsleder

Norges Parkinsonforbund
Generalsekretær

Norsk Epilepsiforbund
Generalsekretær

Norske Kvinners Sanitetsforening
Generalsekretær

ADHD Norge
Kontorleder

Diabetesforbundet
Generalsekretær

Anne Elisabeth Eriksen

Norges Astma og Allergiforbund
Generalsekretær

Eva Busdalen

Cerebral Parese-foreningen
Forbundsleder

Lars Ole Fjell

MS-forbundet
Forbundsleder

Helene Tønne

Foreningen for Hjertesyke barn
Generalsekretær

Helene Tønne

Mental Helse
Informasjonsleder

Tone Grønhaug

Norsk Revmatikerforbund
Generalsekretær

Carsten Sør

Dysleksi Norge
Generalsekretær

Øystein Lie

Landsforeningen uventet barnedød
Styreleder

Jane Halvorsen

NORILCO
Styreleder

Annette Brønpholt

Autismeforeningen i Norge
Leder

Ingvang Aul-Hilstad

Personskadeforbundet LTN
Generalsekretær

Anne I. Griest

Voksne med medfødt hjertefeil
Daglig leder

Ragnar Seid

Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte
Styreleder

Annika T. Fuchter

Ung Kreft
Daglig leder

Hege Tegler Is

Norges Fibromyalgi Forbund
Generalsekretær